

СТАНОВИЩЕ

от проф. Васил Костадинов Манов, дvm,
от Факултета по Ветеринарна медицина към Лесотехнически университет – София,
назначен за член на Научно жури със Заповед №ЗПС-369 от 05.07.2023 г. на Ректора на
ЛТУ.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”, област на висше образование 6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина“, професионално направление 6.4. „Ветеринарна медицина“, научна специалност „Хирургия, рентгенология и физиотерапия на животните“.

Тема на дисертационния труд: „Изследване на регенеративния потенциал на богата на тромбоцити плазма и натриев хиалуронат с декспантенол при експериментално предизвикани язви на роговицата при зайци.“

Автор на дисертационния труд: ас. Севен Ружди Мустафа, докторант на самостоятелна подготовка към Катедра „Хирургия, рентгенология, акушерство и гинекология” на Факултет „Ветеринарна медицина“ към ЛТУ-София, зачислен със Заповед №ЗСД-50 от 14.02.2022 г. на Ректора на ЛТУ-София.

Научен консултант: доц. Надя Златева-Панайотова, дvm, от Факултета по Ветеринарна медицина към ЛТУ-София.

1. Кратки биографични данни

Севен Ружди Мустафа е роден на 06.12.1988 г. в гр. Габрово. Завършва средното си образование през 2007 г. в 18-то СОУ „Уилям Гладстон” с интензивно изучаване на китайски език. През 2010 г. завършва Медицински колеж „Йорданка Филаретова“ към Медицински университет-София, специалност „Зъботехника“, а през 2019 г. – Факултета по Ветеринарна медицина към ЛТУ-София. Печели стипендия „Акад. Дончо Костов“ на Фондация „Еврика“ за 2019 г. за постижения в областта на аграрните науки, ветеринарните науки и горското стопанство. След спечелен конкурс от октомври 2019 г. е назначен за асистент в катедра „Хирургия, рентгенология, акушерство и гинекология“ към ЛТУ-София, а през месец февруари 2022 г. е зачислен в същата катедра като докторант на самостоятелна подготовка със срок на обучение две години. Владее английски, турски и китайски език.

2. Актуалност и значимост на проблема

Регенеративната медицина е бързо развиваща се интердисциплинарна област. Съвременните проучвания върху язвите на роговицата, характеризиращи се със загуба на роговичен епител и стромална тъкан, остават съществен проблем във ветеринарната офталмология. Това прави дисертационният труд особено актуален, както в научен, така и в чисто практически аспект. Безспорната актуалност на проблема произтича и от факта, че ако корнеалните язви не се лекуват ефективно могат да доведат до значително зрително увреждане. От друга страна използването на богатата на тромбоцити плазма и комбинацията на хиалуронова киселина с декспантенол в офталмологията е обект на изследване поради потенциала им да ускоряват процесите на зарастване на роговицата, да намаляват възпалителните реакции и да подобряват цялостното възстановяване на очните тъкани. Положителният ефект от използването на терапия с богатата на тромбоцити плазма е известен, но не е проучена най-ефикасната ѝ форма на приложение при очните заболявания във ветеринарната офталмология.

3. Анализ на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 164 страници и е правилно структуриран, съгласно изискванията на ЗРАС и Правилника за прилагането му. В него са включени изискуемите раздел като: литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, собствени изследвания, изводи, приноси, препоръки за практиката, научни публикации, свързани с дисертационния труд и установени цитирания, както и литературен указател.

4. Степен на познаване на състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния обзор

В литературния обзор подробно са анализирани резултати от подобни изследвания, като повечето от тях са проведени в чужбина. Предоставен е достатъчен по брой и обем актуални литературни източници, които са умело подредени и интерпретирани. Прегледът на литературата показва добра осведоменост на автора, умение да анализира и обобщава публикуваните данни.

5. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

На базата на обстойния литературен обзор целта на научната разработка е точно и ясно формулирана, като точно са конкретизирани пет задачи за изпълнението ѝ.

Изследванията са насочени към възпроизвеждане на язви на роговицата чрез химични и оперативни методи при зайци. Сравнени са ефектите по скорост и степен на зарастване при хирургическа интервенция на временно фиксиране на третия клепач с терапия, проведена с натриев хиалуронат и декспантенол, както и с богата на тромбоцити плазма под формата на очни капки или субконюнктивална инжекция.

Методиката на проучването е добре описана. Използвани са клинични, специфични офталмологични и образно-диагностични методи. Направена е хистологична оценка на ефекта от приложените терапии при зарастването на предизвиканите язви на роговицата.

6. Онагледеност и представяне на получените резултати

В настоящата научна разработка са доказани ефектите при терапия на корнеални язви, предизвикани експериментално при зайци, с богата на тромбоцити плазма под формата на очни капки или субконюнктивална инжекция. Резултати са подробно описани и са добре систематизирани. Те са онагледени с 19 таблици и 57 фигури.

7. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Резултатите от изследванията са представени прегледно. От този раздел личи литературната осведоменост на докторанта, умението да анализира и обработва научна информация и да интерпретира получените резултати. Данните от проведените анализи са сравнени с резултати, получени от други водещи изследователи у нас и в чужбина. В литературния справочник са цитирани 336 заглавия, от които 327 на латиница, а останалите на кирилица. В резултат на проведените изследвания са формулирани изводи, които са представени стегнато и ясно и произтичат логично от докладваните резултати. Доказва се, че използването на богата на тромбоцити плазма, независимо от лекарствената форма на приложение, е високо ефективен метод за лекуването на корнеални язви, като при тези, получени в резултат на химични изгаряния се изисква по-дълго третиране. Освен това, още на 3-тия ден, независимо от етиологичния

фактор, се намалява значително площта на язвите (повече от 67%), като това е най-добре изразено при субконюнктивалното инжектиране. Резултатите при третиране с натриев хиалуронат с декспантенол и PRP са сходни, но хистологичното изследване показва изразен противовъзпалителен ефект само при зайците, третирани с тромбоцитна плазма. В допълнение е предложен и подходящ неинвазивен метод за диагностика – оптична кохерентна томография.

8. Приноси и препоръки за практиката

Научните приноси са обективни и правилно дефинирани. Разделени са на оригинални и с потвърдителен характер. Оригиначните са свързани с комплексно сравнително експериментално проучване при два вида язви на роговицата при зайци (травматична и получена при химично изгаряне), които са третирани с автоложна богата на тромбоцити плазма и натриев хиалуронат с декспантенол. За пръв път във ветеринарната офталмология в България е използвана оптична кохерентна томография за диагностика. Доказано е, че възстановяването при язви с травматичен произход е по-бързо в сравнение с язви, предизвикани от химично изгаряне, независимо от използвания терапевтичен подход. Установено е при какви условия се получава богата на тромбоцити плазма. Ефектът от различните приложени терапии е доказан и при хистологично изследване.

Направени са ценни препоръки за практиката. Корнеалните язви могат да се лекуват до 7-ия ден с автоложна богата на тромбоцити плазма, съхранена при хладилни условия. За прецизна диагностика при тежки увреждания на роговицата, подходящ метод за точна диагностика е оптичната кохерентна томография. Предложен е метод за получаване на богата на тромбоцити плазма.

9. Оценка на степента на лично участие на докторанта в приносите

Представеният дисертационен труд показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения като демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научни изследвания. Резултатите са личен принос на ас. Севен Мустафа.

10. Критични бележки и въпроси

Нямам съществени критични бележки. Докторантът се е съобразил с направените от мен препоръки при изготвяне за дисертационния труд.

11. Публикации, свързани с дисертационния труд и цитирания

Във връзка с дисертационния труд са представени три публикации на английски език, в които ас. Мустафа е водещ автор. Те са публикувани в Advance Research Journal of Multidisciplinary Discoveries и в Tradition and Modernity in Veterinary Medicine. Една от публикациите е цитирана във Veterinary Research Communications с IF: 2.816.

12. Преценка на публикациите, свързани с дисертационния труд

Публикациите са достатъчни по обем, отразяват в пълнота дисертационната разработка и отговарят по съдържание на справка на научните приноси на докторанта. Наукометричните данни напълно покриват и надхвърлят критериите за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“.

Заклучение. Представеният ми за становище дисертационен труд е посветен на проучвания, свързани с ветеринарномедицинската офталмология – диагностика и лечение на корнеални язви. Изследването е проведено на високо експериментално ниво, резултатите от което са обсъдени критично и задълбочено с несъмненото участие на докторанта. Поставените задачи са изпълнени, в резултат на което целта е постигната. Получени са оригинални научни резултати с реално приложение във ветеринарната практика. Приемам научните приноси и считам, че те съответстват на професионалното направление на разработваната тема.

Това ми дава основание да дам положителна оценка за качествата на дисертационния труд на Севен Ружди Мустафа за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Хирургия, рентгенология и физиотерапия на животните“, професионално направление 6.4. „Ветеринарна медицина“, област на висше образование 6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина“.

04.08.2023 г.
гр. София

Изготвил становището:
(проф. Васил Манов, двм)